

Remissyttrande
Kontaktpersoner i detta ärende
Fredrik Svensson
0767-99 55 44
fredrik.svensson@akeri.se

Klimat-och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
parasto.nosrati@regeringskansliet.se

SVERIGES ÅKERIFÖRETAGS YTTRANDE ÖVER REMISS AV NATURVÅRDSVERKETS SKRIVELSE FÖRSLAG TILL GENOMFÖRANDE AV DET NYA LUFTKVALITETSDIREKTIVET I SVENSK RÄTT – SLUTREDOVISNING

Sveriges Åkeriföretag är åkerinäringens branschorganisation och vi arbetar för en sund och lönsam utveckling av åkerinäringen. Ca 4500 åkeriföretag med sammanlagt nära 38 000 fordon har valt att vara medlemmar hos oss. Åkerinäringen är en förutsättning för allt företagande och handel, för arbetstillfällen och för tillväxt. Åkerinäringen omsätter cirka 300 miljarder kronor, det vill säga ungefär 4,6 procent av BNP, och sysselsätter drygt 225 000 människor.

Sveriges Åkeriföretag har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på innehållet i rubricerad remiss.

Bakgrund

I oktober 2024 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2024/2881 om luftkvalitet och renare luft i Europa (luftkvalitetsdirektivet). Luftkvalitetsdirektivet syftar till att reducera halterna av luftföroreningar för att minska de negativa effekterna på hälsa och miljö.

Remissen avser förslag till hur EU:s nya luftkvalitetsdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning, inklusive ändringar i miljöbalken och tillhörande förordningar samt utvecklade krav på miljökvalitetsnormer, kontroll, uppföljning och åtgärdsprogram. Förslagen innebär ett mer omfattande och detaljerat regelverk, med ökade krav på myndigheter och kommuner att säkerställa att normerna följs och att överskridanden åtgärdas.

Allmänna synpunkter

Sveriges Åkeriföretag står bakom målsättningen om en förbättrad luftkvalitet och en rättssäker tillämpning av miljökvalitetsnormerna. Arbetet för renare luft är viktigt, både ur hälso- och miljösynpunkt, och bör bedrivas på ett sätt som ger stabila och förutsägbara villkor för näringslivet.

Godstransporterna utgör en samhällsviktig del av Sveriges försörjningssystem och är en förutsättning för fungerande handel, byggnation, service och krisberedskap. Det är avgörande att reglernas utformning och tillämpning är proportionerliga och genomförs med framförhållning, så att miljö- och hälsoambitionerna kan nås utan att nödvändiga transporter eller trafiksäkerheten påverkas negativt.

Kommunala åtgärdsprogram

Naturvårdsverkets förslag innebär skärpta krav på miljökvalitetsnormer, kontroll och åtgärdsprogram. Det kan i praktiken leda till ett ökat åtgärdsstryck på lokal nivå, där kommuner i större utsträckning behöver upprätta eller uppdatera åtgärdsprogram för att säkerställa att normerna följs.

Sveriges Åkeriföretag vill betona vikten av att detta arbete präglas av helhetssyn och framförhållning och relevanta konsekvensanalyser för att inte påverka transporteffektiviteten negativt. Åtgärder som påverkar godstransporter måste planeras långsiktigt för att transportföretag ska kunna anpassa sina fordonsparker och logistik utan att samhällsviktiga leveranskedjor störs.

Vi ser behov av nationell vägledning till kommunerna för att säkerställa att åtgärdsprogrammen blir proportionerliga, kostnadseffektiva och samordnade, så att inte ett lapptäcke av lokala regler skapar hinder för den nationella och regionala varuförsörjningen.

I detta sammanhang är det också viktigt att beakta transporteffektivitet som en central del i arbetet för minskade utsläpp. Effektiva transporter, där större fordon används så långt som möjligt i transportkedjan och där omlastning sker i väl fungerande och strategiskt placerade hubbar, är en förutsättning för att minska både utsläpp per transporterat ton gods och den totala trafikbelastningen. Att möjliggöra att längre och tyngre fordon kan användas så nära mottagarpunkten som möjligt, exempelvis i anslutning till tätorter och citynära logistiklösningar, kan bidra till färre transporter och därmed lägre utsläpp.

Vinterväghållning och undantag enligt artikel 17

Sveriges Åkeriföretag noterar att Naturvårdsverket inte föreslår att den möjlighet till undantag som ges i luftkvalitetsdirektivets artikel 17, för överskridanden som beror på sandning eller saltning vid vinterväghållning, ska införas i svensk rätt. Att inte implementera denna flexibilitet är en överimplementering av direktivet som inte tar hänsyn till de särskilda förhållanden som råder i Sverige. Sveriges Åkeriföretag avstyrker därför denna inriktning.

En väl fungerande vinterväghållning är avgörande för trafiksäkerheten. Förutsättningarna för vinterväghållning skiljer sig markant mellan olika delar av landet, och vid stark kyla eller i närheten av vattenskyddsområden kan sandning vara den enda eller mest lämpliga metoden för halkbekämpning för att upprätthålla framkomlighet för samhällsviktiga transporter. Ett nationellt regelverk som inte medger undantag riskerar att bli oproportionerligt och slå hårt mot områden där sandning eller saltning är nödvändig under långa perioder.

En avvägning måste göras mellan målet om god luftkvalitet och målen om trafiksäkerhet och tillgänglighet. Att helt utesluta möjligheten till undantag riskerar att äventyra trafiksäkerheten. Sveriges Åkeriföretag anser därför att regeringen måste säkerställa att undantagsmöjligheten i artikel 17 införs i svensk rätt för att skapa ett balanserat och funktionellt regelverk anpassat för svenska förhållanden.

Övrigt

Sveriges Åkeriföretag står gärna till Klimat- och näringslivsdepartementets förfogande även i framtiden i arbetet med regelgivning som berör företagande inom transportsektorn för godstransporter på väg.

Med vänlig hälsning

Ulric Långberg
Samhällspolitisk chef